

[Johs. Christiansen.]

stillet overfor krav om militærbaser her i landet i fredstid, en tanke, han iøvrigt benægtede muligheden af. Men om danske styrker til et fælles forsvar udtalte han sig ikke, og man må derfor gå ud fra, at den mulighed heller ikke havde været på tale under hans forudgående samtaler om pagten i Amerika; i modsat fald ville han, det anser jeg for aldeles givet, have informeret såvel sin regering som den høje rigsdag herom.

At man, som jeg sagde før, lagde hovedvægten på den gensidige bistandspligt, fremgår med stor tydelighed af, hvad udenrigsminister Gustav Rasmussen dernæst udtalte her i tinget — hvis jeg må have lov at anføre et par citater —:

„Den sikkerhed, traktaten byder sine deltagere, består altså i, at de kan påregne hurtig og gensidig hjælp, såfremt de angribes.“

Og senere:

„Meningen er kun, at hvert deltagerland skal gøre, hvad det efter sine økonomiske forhold med rimelighed er i stand til, og ikke mere.“

Jeg tror, det efter disse udtalelser er klart, at Danmarks deltagelse i oprettelsen af en vestlig fælles forsvarstyrke ikke var forudset i marts 1949, da pagten blev vedtaget her. Holder vi os til den af hr. Gustav Rasmussen sidst citerede udtalelse, må man nemlig komme til følgende konklusion, at da Danmark i forvejen er forpligtet gennem sit medlemskab i FN, der forudsætter, at hver deltagerstat er i stand til at bidrage med væbnede styrker til imødegåelse af eventuelle fredsbrud, og da Danmark begribeligvis må have visse styrker til rådighed på hjemlig jord, vil der ikke med den rimelighed, den daværende udenrigsminister så stærkt fremhævede, kunne stilles krav om styrker også til en vesteuropæisk stående hær, ganske simpelt fordi et land af Danmarks størrelse og med dets beskedne ressourcer ikke magter at løse samtlige disse opgaver uden at forlofte sig.

Jeg ved vel, at man fra FN's side har gjort gældende, at styrker, som et enkelt deltagerland måtte have i en fælles forsvarstyrke, ville blive tilgodeset det pågældende land med hensyn til dets forpligtelser overfor FN. Men forpligtelserne står der dog, og Danmark må dog indrette sig på, at disse

forpligtelser må kunne opfyldes i den udstrækning, som man navnlig fra FN's side vil gøre gældende overfor Danmark såvel som overfor andre lande.

Når man desuagtet nu stiller et forslag som det foreliggende, er det et klart vidnesbyrd om, forekommer det mig, at mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre), så rigtigt, da han her i salen den 22. marts 1949 dels fremhævede pagtindholdets uoverskuelighed, dels advarede imod de konsekvenser, som en tiltræden af pagten kunne få for Danmark.

Her skal vi tage stilling til ikke mindre end fire sådanne konsekvenser, som jeg nævnte før, og vi skal endda gøre det uden at have noget egentligt overblik over, hvad de tilsammen eller hver for sig vil komme til at betyde for landet og dets befolkning. Der råder herom samme beklagelige uklarhed som den, der efter manges mening fra første færd har præget hele Atlantpagt-politikken. Alt i denne forbindelse er i virkeligheden præget af improvisation. Dette kan siges også med hensyn til forslaget om det vesteuropæiske fællesforsvar. Vi opfordres til at sanktionere Bruxellesoverenskomsten, men vi ved ikke noget om, hvor store styrker hvert land kommer til at bidrage med; vi ved ikke noget om, hvor sådanne styrker skal placeres i tilfælde af krig; vi ved heller ikke noget om, hvordan generalomkostningerne ved at sætte et sådant fællesforsvar på krigsfod skal fordeles på de enkelte lande. Vedtages det foreliggende forslag, udsteder den danske stat faktisk en blankoveksel, om hvis størrelse vi intet begreb har på nærværende tidspunkt.

Man kan, så meget man vil, henvide til, at hvert enkelt land selv afgør dette eller hint i forbindelse med fællesforsvarets oprettelse, udgifter og administration — virkeligheden vil dog ifølge hele denne sags natur blive, at når Danmark først er med i det, vil det kun have ringe eller ingen indflydelse på de dispositioner, der træffes. Jeg lagde mærke til, at det ærede medlem hr. Elgaard i sin tale netop understregede det samme, at Danmarks indflydelse jo kun er at betragte som ringe.

Man kan sige, at alt dette ville være af underordnet betydning, hvis vi så havde blot nogenlunde sikkerhed for, at vort folk